

KULTURA FIZYCZNA XIV

NR 2

RADA NAUKOWA

- Ryszard ASIENKIEWICZ (Uniwersytet Zielonogórski)
Miroslav BOBRIK (Słowacki Uniwersytet Techniczny w Bratysławie)
Tomáš DOHNAL (Uniwersytet Techniczny w Libercu)
Karol FEČ (Uniwersytet Pavla Jozefa Šafárika w Koszycach)
Elena GODINA (Rosyjski Państwowy Uniwersytet Wychowania Fizycznego, Sportu i Turystyki)
Wiktor Władimirowicz GRIGORIEWICZ (Grodzieński Państwowy Uniwersytet Medyczny)
Michal JIŘÍ (Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy)
Tomasz JUREK (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Zamiejskowy Wydział Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.)
Jerzy KOSIEWICZ (Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie)
Wojciech LIPONSKI (Uniwersytet Szczeciński)
Andrzej MALINOWSKI (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Josef OBORNÝ (Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie)
Andrzej PAWLUCKI (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu)
Joanna RODZIEWICZ-GRUHN (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie)
Marek WAIC (Uniwersytet Karola w Pradze)
Barbara WOYNAROWSKA (Uniwersytet Warszawski)

LISTA RECENZENTÓW

- dr hab. prof. UZ Ryszard ASIENKIEWICZ; dr hab. prof. PO Zbigniew BORYSIUK;
doc. PaedDr. Jaroslav BROŽÁNI, PhD; dr hab. prof. UR Wojciech CYNARSKI;
dr hab. prof. UR Wojciech CZARNY; dr hab. prof. US Jerzy EIDER;
doc. Mgr. Rastislav FEČ, PhD.; dr hab. prof. AWF Elżbieta HUK-WIELICZUK;
prof. dr hab. Tomasz JUREK; dr hab. prof. AWF Maciej ŁUCZAK;
prof. zw. dr hab. Bolesław NIEMIERKO; prof. dr hab. Leonard NOWAK;
dr hab. prof. UMCS Dorota PANKOWSKA; dr hab. Artur PASKO;
doc. PaedDr. Vladimír ŠUTKA, PhD.; doc. PaedDr. Ivan UHER, PhD.;
dr hab. prof. US Danuta UMIASTOWSKA; dr hab. Renata URBAN;
dr hab. prof. OSW Jerzy URNIAŻ

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

PRACE NAUKOWE
AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

KULTURA FIZYCZNA

TOM XIV

NR 2

Częstochowa 2015

Redaktor Naczelny
Eligiusz MAŁOLEPSZY

Redaktor Naczelny Wydawnictwa
Andrzej MISZCZAK

Redaktorzy naukowi
Teresa DROZDEK-MAŁOLEPSZA,
Joanna RODZIEWICZ-GRUHN

Korekta
Dariusz JAWORSKI

Sekretarz redakcji
Arkadiusz PŁOMIŃSKI

Redaktor techniczny
Piotr GOSPODAREK

Redaktor statystyczny
Paulina UCIEKLAK-JEŻ

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Redaktorzy językowi
Dariusz JAWORSKI, Andrzej WĄTROBA

PISMO RECENZOWANE

Pierwotną wersją periodyku jest publikacja papierowa

Strona internetowa czasopisma
<http://www.wp.ajd.czyst.pl/kultura-fizyczna>

Czasopismo indeksowane w bazach:
Agro, BazHum (Baza Czasopism Humanistycznych i Społecznych),
CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities),
ERIH PLUS (The European Index for the Humanities and the Social Sciences),
Index Copernicus (IC Journals Master List), PBN (Polska Bibliografia Naukowa)

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2015

ISSN 1895-8680

(poprzedni ISSN dla tytułu „Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w Częstochowie. Kultura Fizyczna” 1505-4241)

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Wstęp	9
CZĘŚĆ I	
DZIEJE KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI W POLSCE I NA ŚWIECIE	
Jerzy URNIAŻ, Marzena JURGIELEWICZ-URNIAŻ	
Rozwój szkolnego wychowania fizycznego na przestrzeni dziejów w Polsce a współczesny problem jego unikania	13
Development of school physical education throughout history in Poland and contemporary problem of avoiding it (Abstract)	26
Gabriel SZAJNA	
Teoretycy i praktycy szermierki w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Galicji	27
Profiles of fencing pioneers in the Sokół Gymnastic Association, their teaching and organizational activity (Abstract)	44
Leon RAK	
Wewnętrzne uwarunkowania działalności organizacyjnej Sekcji Narciarskiej I Lwowskiego Klubu Sportowego „Czarni” w latach 1920–1939	45
Personal strand of the organizational activity of the Ski Section in the First Sports Club of Lviv “Czarni” in 1920–1939 (Abstract)	59
Aleksy CHMIEL	
Marsz Szlakiem Mierosławskiego jako największe zawody sportu marszowego w Wielkopolsce w II RP	61
The March on the trail of Mieroslawski as the biggest marching sport competition in Greater Poland in the Second Polish Republic (Abstract)	72
Teresa DROZDEK-MAŁOLEPSZA	
Women’s sport in Poland in the light of “Przegląd Sportowy” [Sports Review] magazine (1933)	73
Sport kobiet w Polsce w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy” (1933) (Streszczenie)	91

Ryszard STEFANIK	
Uwarunkowania rozwoju wychowania fizycznego i sportu w środowisku szkolnym na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1950	93
Conditions for development of physical education and sport in school environment in West Pomerania during the years 1945–1950 (Abstract)	109
Rafał SZUBERT, Marta PRZYDZIAŁ	
Turystyka w działalności Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w latach 1946–1976	111
Tourism in the Activities of the Association of Rural Sports Teams in 1946–1976 years (Abstract)	121
Barbara PEĐRASZEWSKA-SOŁTYS	
Współzawodnictwo sportowe w ruchu spartakiadowym w Polsce na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku	123
Sports Competition in Spartakiad Movement on the Verge of the 60s and 70s of 20th Century (Abstract)	134
Arkadiusz PŁOMIŃSKI	
Przygotowanie i udział reprezentacji Polski w I Zimowych Igrzyskach Paraolimpijskich – Örnköldsvik 1976 r.	135
Preparation and participation of the Polish national team in the 1st Winter Paralympic Games – Örnköldsvik 1976 (Abstract)	142
Daniel BAKOTA	
Joachim Halupczok jako legenda polskiego kolarstwa – od sukcesów do tragicznego finału kariery sportowej	143
Joachim Halupczok as the legend of Polish cycling – from successes to the tragic final of sports career (Abstract)	152
CZĘŚĆ II	
HUMANISTYCZNE PODSTAWY KULTURY FIZYCZNEJ. ANALIZA TRANSAKCYJNA	
Jarosław JAGIEŁA	
Syndrom Syzyfa a wynik sportowy. Perspektywa analizy transakcyjnej	155
The Sisyphus syndrome and success in sport. Transactional analysis perspective (Abstract)	167
CZĘŚĆ III	
TEORIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I SPORTU	
Wojciech CYNARSKI	
<i>Kata</i> – formy techniczne w nauczaniu karate	171
<i>Kata</i> – technical forms in teaching karate (Abstract)	182

CZĘŚĆ IV

UWARUNKOWANIA ZDROWIA, POSTAWY PROZDROWOTNE, JAKOŚĆ ŻYCIA

Agata HORBACZ, Alena BUKOVÁ

- New trends of physical activity in health education 185
Nowe trendy aktywności fizycznej w edukacji zdrowotnej (Streszczenie) 196

Mária KALINKOVÁ, Lubomír PAŠKA, Janka KANÁSOVÁ

- Monitoring the quality of life of adolescents through questionnaires
of SQUALA 197
Monitorowanie jakości życia dorastającej młodzieży przy użyciu ankiet SQUALA
(Streszczenie) 205

Andrzej MALINOWSKI, Stanisław NOWAK

- O badaniach Grzegorza Nowickiego stratyfikacji rozwoju fizycznego
dziecka wiejskiego 207
On stratification of physical development of a rural child carried out
by Grzegorz Nowicki (Abstract) 218

Paulina TOMCZYKOWSKA, Ryszard KOWALSKI

- Promocja sportu i zdrowego stylu życia w działalności Towarzystwa
Krzewienia Kultury Fizycznej w Toruniu na przykładzie kampanii
„Miesiąc dla Zdrowia” 1996–2014 219
The promotion of sport and healthy lifestyle in the activities of the Society
for the Propagation of Physical Culture in Torun. On the example of the campaign
“Month for Health” 1996–2014 (Abstract) 232

CZĘŚĆ V

BIOGRAMY, DYSKUSJE, POLEMIKI, RECENZJE, PRZEGLĄD WYDAWNICTW, SPRAWOZDANIA

Jerzy CHEŁMECKI

- Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Polskiego
Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie nt. „Sport i turystyka
w świetle nauk społecznych: historia, stan obecny i wyzwania”
(7–9.09.2015 r., Złoty Potok) 235

WSTĘP

Czternasty tom czasopisma „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” ukazuje się w trzecim roku edycji periodyku jako półrocznika. W drugim numerze XIV tomu zostały zaprezentowane prace Autorów z różnych ośrodków naukowych krajowych i zagranicznych.

Część I pracy – *Dzieje kultury fizycznej i turystyki w Polsce i na świecie* – odnosi się do następującej tematyki:

- rozwój szkolnego wychowania fizycznego na przestrzeni dziejów w Polsce a współczesny problem jego unikania;
- teoretycy i praktycy szermierki w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Galicji;
- wewnętrzne uwarunkowania działalności organizacyjnej Sekcji Narciarskiej I Lwowskiego Klubu Sportowego „Czarni” w latach 1920–1939;
- marsz szlakiem Mierosławskiego jako największe zawody sportu marszowego w Wielkopolsce w II Rzeczypospolitej Polskiej;
- sport kobiet w Polsce w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy” (1933);
- uwarunkowania rozwoju wychowania fizycznego i sportu w środowisku szkolnym na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1950;
- turystyka w działalności Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w latach 1946–1976;
- współzawodnictwo sportowe w ruchu spartakiadowym w Polsce na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku;
- przygotowanie i udział reprezentacji Polski w I Zimowych Igrzyskach Paroolimpijskich – Örnköldsvik 1976 r.;
- Joachim Halupczok jako legenda polskiego kolarstwa – od sukcesów do tragicznego finału kariery sportowej.

W części II, odnoszącej się do humanistycznych podstawy kultury fizycznej, przedstawiono artykuł zatytułowany *Syndrom Syzyfa a wynik sportowy. Perspektywa analizy transakcyjnej*. Część III – *Teoria wychowania fizycznego i sportu* – zawiera pracę pt. *Kata – formy techniczne w nauczaniu karate*.

W części IV – *Uwarunkowania zdrowia, postawy prozdrowotne, jakość życia* – zaprezentowano prace o następującej tematyce:

- nowe trendy aktywności fizycznej w edukacji zdrowotnej;
- monitorowanie jakości życia dorastającej młodzieży przy użyciu ankiet Squala;
- o badaniach Grzegorza Nowickiego stratyfikacji rozwoju fizycznego dziecka wiejskiego;
- promocja sportu i zdrowego stylu życia w działalności Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej w Toruniu na przykładzie kampanii „Miesiąc dla Zdrowia” 1996–2014.

W części V zawarto sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie zorganizowanej we wrześniu 2015 roku w Złotym Potoku. Tematem spotkania były „Sport i turystyka w świetle nauk społecznych – historia, stan obecny i wyzwania”.

Pragnę złożyć serdeczne podziękowania Recenzentom za cenne, życzliwe uwagi, sugestie i spostrzeżenia podnoszące wartość niniejszego periodyku. Dziękuję za współpracę Autorom publikacji zamieszczonych w czasopiśmie naukowym. Jednocześnie wyrażam nadzieję, że grono Osób zainteresowanych publikowaniem własnych osiągnięć naukowych w kolejnych wydaniach czasopiśma „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” się poszerzy.

Eligiusz Małolepszy

INFORMACJE DLA AUTORÓW

1. „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Kultura Fizyczna” ukazują się jako półrocznik. Publikacje powinny dotyczyć problemów badawczych, którymi zajmują się nauki o kulturze fizycznej (historia, teoria i socjologia kultury fizycznej, problemy rozwoju fizycznego, sprawności i wydolności fizycznej, turystyki i rekreacji, zdrowia i edukacji prozdrowotnej).
2. Publikujemy prace eksperymentalne, przeglądowe, doniesienia i artykuły polemiczne – w języku polskim i językach obcych, po uzyskaniu pozytywnej recenzji.
3. Procedura recenzowania materiałów autorskich publikowanych w „Pracach Naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Kultura Fizyczna” jest dostosowana do wytycznych MNiSW „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce” oraz „Kodeksu etyki pracownika naukowego”. Pierwszym etapem recenzowania nadesłanych prac jest recenzja wstępna dokonywana przez Redakcję czasopisma. Na tym etapie praca poddawana jest ocenie pod względem jej zgodności z profilem czasopisma, zachowania wymogów redakcyjnych obowiązujących w wydawnictwie oraz ogólnej poprawności językowej. Tekst spełniający wymogi recenzji wstępnej otrzymuje kod identyfikacyjny i zostaje skierowany do dwóch recenzentów będących specjalistami z zakresu nauk o kulturze fizycznej. Zgodnie z zasadą „double-blind review process”, recenzenci, jak i autorzy, pozostają wobec siebie anonimowi. Recenzenci swoją opinię o pracy przedstawiają, wypełniając formularz recenzji.
4. Redakcja „Kultury Fizycznej”, dbając o rzetelność w nauce, wdraża zapory „ghostwriting” oraz „guest authorship”. Autorzy są zobowiązani do przedstawienia oświadczenia dotyczącego rzetelności nadesłanych prac, a w przypadku artykułów opracowanych przez kilku autorów – do ujawnienia wkładu poszczególnych osób w powstanie pracy. Wszelkie wykryte przypadki nierzetelności naukowej będą demaskowane, włącznie z powiadomieniem odpowiednich podmiotów (instytucje zatrudniające autorów, towarzystwa naukowe, stowarzyszenia edytorów naukowych itp.).
5. Autor artykułu jest zobowiązany poinformować Redakcję o źródłach finansowania publikacji, jeżeli nadesłana praca powstała dzięki dofinansowaniu instytucji naukowo-badawczych, stowarzyszeń lub innych podmiotów („financial disclosure”).
6. Objętość nadsyłanych tekstów nie może przekraczać 15 stron (w tym tabele, wykresy, przypisy, bibliografia). Dokument powinien być napisany w formacie A4 standardowego maszynopisu (1800 znaków na stronie, marginesy: górny i dolny – 25 mm, lewy – 35 mm). Zaleca się stosowanie kroju Times New Roman, 12 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
7. Pracę należy przesłać w wersji elektronicznej w edytorze Word 6.0 lub Word 7.0 (w formacie doc) z dwoma egzemplarzami wydruku. Praca powinna zawierać: a) imię i nazwisko autora lub autorów; b) tytuł naukowy oraz afiliację; c) tytuł publikacji; d) streszczenie pracy; e) słowa kluczowe pracy; f) dodatkowo w języku angielskim: tytuł pracy, streszczenie, słowa kluczowe ($\frac{1}{2}$ strony); 7) adres kontaktowy, nr telefonu, e-mail.
8. W razie umieszczenia w pracy rycin, tabel itp. pochodzących z opracowań zamieszczanych w innych czasopismach lub publikacjach książkowych, autor ma obowiązek uzyskania zgody na ich wykorzystanie.

9. Tabele i materiał ilustracyjny (ryciny, wykresy, fotografie) należy zamieścić w osobnych plikach i dokładnie opisać. Miejsca ich wstawienia zaznaczyć na prawym marginesie wydruku tekstu.
- a) Stopień pisma w tabeli powinien wynosić 9 p, zaś szerokość tabeli nie może przekraczać 125 mm. Nie stosuje się innego formatowania tabeli niż siatka. Tytuł umieszcza się nad tabelą. Przypisy do tabeli umieszcza się bezpośrednio pod nią. W tabeli nie zostawia się pustych rubryk.
- Obowiązują następujące znaki umowne:
- pauza (—) – zjawisko nie występuje,
 - zero (0) – zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od liczb, które mogą być wyraźnie uwidocznionymi w tabeli znakami cyfrowymi,
 - kropka (.) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych,
 - znak x – wypełnienie rubryki ze względu na układ tabeli jest niemożliwe lub niecelowe,
 - „w tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
- b) Wykresy należy sporządzać za pomocą programów Microsoft Office (Excel, Microsoft Graph). Szerokość wykresu nie może przekraczać 125 mm. Numer i tytuł wykresu zapisuje się nad wykresem. Wykresy sporządzane innymi programami i wklejane jako rysunki muszą spełniać następujące kryteria:
 - minimalna rozdzielczość to 300 dpi,
 - dane i opisy zamieszczone na wykresie muszą być zapisane Times New Roman w stopniu 9 p.,
 - nie należy projektować trójwymiarowych wykresów, które będą nieczytelne; zaleca się wykresy czarno-białe (desenie), jednowymiarowe,
 - nie stosuje się obramowań pola wykresu ani obramowań legendy,
 - nie stosuje się tła innego niż białe,
 - nie powtarza się tytułu wykresu ani zapisu „Źródło:...” na obszarze kreślenia.
 - c) Wielkość ilustracji musi być dostosowana do formatu B5. Minimalna rozdzielczość ilustracji to 300 dpi.
10. Zasady opisów bibliograficznych:
- a) W części pierwszej, z zakresu humanistycznych i teoretycznych podstaw kultury fizycznej, należy stosować przypisy dolne; obowiązuje alfabetyczny układ bibliografii (pozycje bibliografii nie są numerowane);
 - przykładowe przypisy: J. Nawrocki, J. Mrzygłód, *W szczęku stalowych kling*, Warszawa 1957, s. 114–119; Z. Dziubiński (red.), *Kultura somatyczna kleryków*, Warszawa 1996, s. 18; M. Ponczek, *Związki Kościoła Katolickiego z „Sokołem” Ziemi Łódzkiej do 1939 r.*, [w:] A. Nowakowski (red.), *Studia z historii i organizacji kultury fizycznej*, Częstochowa 1997; J. Konopnicki, *Wychowanie fizyczne w gimnazjum wołyńskim*, „Kultura Fizyczna” 1956, nr 3, s. 175–177.
 - przykładowe opisy bibliograficzne: Barabasz S., *Wspomnienia narciarza*, Zakopane 1914; Mroczko L. (red.), *Maków Podhalański*, Kraków 1978; Chelmecki J., Wilk S., *Wybrane czynniki społeczno-polityczne kształtowania modelu organizacyjnego kultury fizycznej w Polsce Ludowej*, [w:] *Wybrane problemy organizacji kultury fizycznej w Polsce. Z warsztatów badawczych*, Warszawa 1987; Hądzelek K., *Wychowanie fizyczne na ziemiach polskich przed odzyskaniem niepodległości*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1993, nr 4.
 - b) W części drugiej numer pozycji bibliograficznej podajemy w nawiasie kwadratowym wewnątrz tekstu głównego; obowiązuje alfabetyczny układ bibliografii (pozycje bibliografii są numerowane w nawiasach kwadratowych). Przykład opisów bibliograficznych:
 - [1] Pilicz S. (1988): *Zmiany sekularne w rozwoju fizycznym i sprawności ruchowej studentów polskich*. Wychowanie Fizyczne i Sport, 4, s. 3–12; [2] Tatarczuk J. (2002): *Charakterystyka porównawcza struktury somatycznej i typologicznej słuchaczy I roku kierunków pedagogicznych i wychowania fizycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie*. [w:]

Malinowski A., Tatarczuk J., Asienkiewicz R. (red.): *Ontogeneza i promocja zdrowia w aspekcie medycyny, antropologii i wychowania fizycznego*. Uniwersytet Zielonogórski. Zielona Góra, s. 369–373; [3] Wawrzyniak G. (1997): *Normy wybranych cech somatycznych kandydatów na studia wychowania fizycznego*. AWF. Poznań.

11. Autor oświadcza, że sprawdził, czy źródła bibliograficzne przywołane w artykule są zarejestrowane w systemie Digital Object Identifier (DOI), i czy posiadają identyfikator DOI. W przypadku jego występowania, właściwy dla artykułu przywołanego w bibliografii/przypisach numer DOI został podany w stosownym przypisie, po danych bibliograficznych przywołanego źródła, w formie aktywnego hiperłącza. Numery DOI należy weryfikować bezpośrednio na stronach internetowych czasopism czy wydawców lub na stronie agencji CrossRef: <http://www.crossref.org/guestquery/>
12. Termin składania prac do kolejnych numerów upływa 31 stycznia (pierwszy półrocznik) i 31 maja (drugi półrocznik) 2016 r.
Prace należy nadsyłać na adres redaktora naczelnego, redaktorów naukowych i sekretarza redakcji:
Eligiusz Małolepszy (e.malolepszy@ajd.czyst.pl)
Teresa Drozdek-Małolepsza (t.drozdek-malolepsza@ajd.czyst.pl)
Joanna Rodziewicz-Gruhn (j.rodziewicz@ajd.czyst.pl)
Arkadiusz Płomiński (a.plominski@wp.pl)
Instytut Wychowania Fizycznego, Turystyki i Fizjoterapii
al. Armii Krajowej 13/15
42-200 Częstochowa
tel. (34) 365-59-83

Redaktor naczelny informuje, że każdy numer czasopisma będzie umieszczany również na stronie internetowej Biblioteki Głównej AJD w Częstochowie, w wersji elektronicznej.